

BEBYGGELSEUTVECKLING, INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNALT MILJÖARBETE

I denna bilaga beskrivs nuläget och framtida behov av bostäder, fritidsbebyggelse och näringsverksamhet. Även hur stora infrastrukturprojekt kan påverka kommunens VA-försörjning beskrivs samt en sammanfattning av strategiska dokument som styr planeringsarbetet. Nationella miljömål beskrivs i bilaga 9 men kommunalt miljöarbete beskrivs här.

I Kommunfullmäktiges mål för 2012 var ett av de prioriterade insatsområdena för att stärka kommunen att skapa områden för attraktivt boende. Likaså poängteras i Visionen för Nordanstig 2020 att kommunen ska arbeta aktivt för att skapa attraktiva boendemiljöer. Man vill även värna miljömedvetet tänkande.

Nordanstigs vision är - Här förverkligar du dina livsdrömmar!

I Nordanstig kan du skapa det liv du vill. Här finns valfrihet, närhet till natur och människor, fantastiska möjligheter till aktiv fritid och ett rikt kulturliv.

Nordanstigsandan ger tillväxt och gör att företagande, skola, omsorg och föreningsliv ständigt utvecklas och blommar.

Attraktiv boendemiljö finns mitt i den vackra naturen, från kust till berg som vårdas ömt för framtida generationer.

Befolkning och boende

Nordanstig är en flerkärning landsbygdskommun som genom sitt geografiska läge i praktiken har gemensam arbetsmarknadsregion i två län, Gävleborg och Västernorrland.

Nordanstigs kommun bildades 1974 och var en sammanslagning av Bergsjö, Gnarps, Hasselas, Harmångers kommun. Det historiska arvet lever kvar i den flerkärniga kommunen där ingen ort tydligt dominerar utan har sina egna karaktärsdrag och utvecklingsmöjligheter.

Kommunens strategiskt fördelaktiga läge som en del i två regioner tror vi kommer att vara en av framgångsfaktorerna i framtiden. Nordanstig kan erbjuda en god boendemiljö inom pendlingsavstånd till både Sundsvallsregionen och Gävleregionen. Närheten till kommunikationer talar för det. Med planerade standardhöjningar på E4 och Ostkustbanan, med kortare restider och ökad turtäthet krymper avstånden och tillgängligheten ökar.

Nordanstig hade år 2012 en befolkning av 9 533 invånare. Fördelningen mellan tätorterna ser ut som följer:

TÄTORT	INVÅNARE
Bergsjö	2 758
Gnarp	2 232
Hassela	821
Harmånger inkl Ström, Stocka, Vattlångsbyn	2 139
Ilsbo	708
Jättendal	875

Kommunen har liksom många andra små kommuner en vikande befolkningsutveckling. Befolkningsmängden förväntas minska med 4,1% fram till 2020 och 5,8% fram till 2030. Därför är varje åtgärd viktig som kan bidra till att öka befolkningsunderlaget och skapa goda förutsättningar för företagande och besöksnäringen.

Störst potential för utveckling bedöms finnas i kustremsan. En succesiv omvandling pågår av fritidshus till permanentboende och det finns en efterfrågan på nya bostadstomter. Det byggs mest vid kusten och här finns även de högsta marknadsvärdena i kommunen.

Mellanfjärden och Sörfjärden har betydelse för besöksnäringen med verksamheter som spa, hotell, teater, camping, gästhamn, upplevelsepark, golfbana, havsbad, restauranger och caféer. I Stocka och Strömsbruk finns även liknande typ av verksamheter.

Översiktsplanering

Översiktsplan 2004 - Nordanstigs kommun

Översiktsplanen talar om var det är lämpligt att nya detaljplaner tas fram. Utanför detaljplanelagt område styrs ny bebyggelse av översiktsplanens riktlinjer och en allmän lämplighetsbedömning i det enskilda ärendet.

Beslut om aktualisering av Översiktsplanen ska tas av kommunfullmäktige varje mandatperiod enligt revidering av Plan och Bygglagen 2011. Översiktsplanen för Nordanstig ska därför ses över och den nya översiktsplanen beräknas vara färdig 2015.

Tematiska tillägg till översiktsplanen som antagits efter 2004 finns avseende Vindkraft (2010) och LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, 2011).

Fördjupad översiktsplan för Ostkustbanan och E4

Under 2013-2014 pågår det högt prioriterade arbetet med en fördjupad översiktsplan för Ostkustbanan som ska antas 2014. Planområdet omfattar kommunikationsstråket som berörs av området av riksintresse för framtida järnväg och nya E4 samt tätorterna intill stråket. Det sträcker sig från Länsgränsen i norr (Årskogen) till kommungränsen mot Hudiksvall. Planen fokuserar på järnvägen och möjliga regionalstationslägen, kopplingar till nya E4 och framtida utvecklingsområden i stråkets närhet.

Plankorsningar över två kommunala dricksvattentäkter berörs av infrastrukturprojektet: Harmångersåsen och Gnarpsåsen.

Detaljplanering

Pågående planarbeten av utpekade LIS-områden

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) finns framtaget som ett tematiskt tillägg till översiktplanen. Syftet med att utpeka LIS-områden är att öka kommunens attraktionskraft genom att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen i vattennära lägen. Det handlar om områden för verksamheter, service, fritid och boende.

Principen för urvalet av områden är att det finns efterfrågan av tomter eller att området är intressant för verksamheter som gynnar friluftslivet och besöksnäringen.

Följande områden har pekats ut som LIS-områden och ska detaljplaneras för olika ändamål:

- Norra Sörfjärden-Klasviken
- Norra Sörfjärden-Stenudden
- Södra Sörfjärden-Varpsand
- Mellanfjärden-Lindstahusviken
- Mellanfjärden-Grönviken
- Stocka-Morängsviken

Klasuddens detaljplan antogs 2013 men pga överklagande har den ännu inte ägt laga kraft. Planarbetet med Morängsviken bör vara slutfört under 2014. Övriga utpekade LIS-områden kommer att detaljplaneras 2015-2016.

Strandnära boende kan medföra krav på anläggning av bryggor och båthus samt nya behov av muddringar, utfyllnader, avverkning, avvattnings, avloppsutsläpp och vattenuttag. Detta ökar riskerna för utsläpp av näringsämnen, partiklar och kemikalier samt att naturliga biotoper försvinner. Det är därför viktigt att den enskilda prövningen av byggnationer också belyser den påverkan som följdfaktorer kan medföra. I denna VA-översikt beskrivs dessa områden utifrån påverkan på ytvatten och möjlighet till anslutning eller utbyggnad av kommunalt VA.

Detaljplaneändringar för utökade byggrätter

Förutom att det finns ett behov av nya detaljplaner för bl a nya bostadsområden och verksamhetsområden finns även stort behov av översyn av gamla detaljplaner som inte överensstämmer med dagens krav på bostäder. Ålderdomliga bestämmelser verkar begränsande på utvecklingen och försvårar bygglovprövningen.

Nu pågående detaljplanearbeten som avser att utöka byggrätten för att på sikt möjliggöra ökat permanentboende:

- Moningssand fritidsområde, omfattande ca 110 fastigheter.

Ytterligare områden där behov finns att utöka byggrätter:

- Norrfjärden
- Sörfjärden
- Oxsand
- Årskogen
- Hårte
- Årskogen

När ett beslut om verksamhetsområde fattas medför det att gällande detaljplaner i området bör ses över. Detaljplanebestämmelser gällande VA måste anpassas till nya förutsättningar och tillfälle ges att generellt anpassa bestämmelser till dagens behov och krav. Det kan t.ex. gälla att utöka byggrätten i ett område för att möjliggöra permanentboende. Dessa detaljplanearbeten måste prioriteras så att begränsningar i planbestämmelserna inte motverkar möjlig utveckling då väl ny VA-anläggning tas i drift. Sörfjärden är ett aktuellt exempel som omfattas av flera äldre detaljplaner som är i behov av ändring avseende bestämmelser om utökad byggrätt.

Pågående och kommande detaljplanering för verksamheter

Några exempel på detaljplanearbeten som syftar till att utveckla en befintlig verksamhet är:

- Upplevelseparken Trolska skogen i Mellanfjärden. Parken hade 2012 ca 15 000 besökare. Påverkar belastningen på Mellanfjärdens VA-försörjning.
- Mellanfjärdens camping. Utökning av campingområdet i hamnen. Påverkar belastningen på Mellanfjärdens VA-försörjning.

Planarbetet för Trolska skogen kommer att vara slutfört under 2014. För Mellanfjärdens camping kan planarbetet påbörjas under 2014 förutsatt att fastighetsägaren hittar finansiering av planarbetet.

Arbetsmarknad och näringsliv

Befolkningsmässigt är Nordanstig Hälsinglands minsta kommun och är också den kommun i Hälsingland som relativt sett har den högsta utpendlingen. Arbetsmarknaderna i Hudiksvall och Sundsvall är särskilt betydelsefulla. År 2010 fanns 2 595 personer som både bodde och arbetade inom kommunen. 557 personer pendlade in till kommunen och 1 673 pendlade ut från kommunen för att arbeta. Huvudsakligen skedde pendlingsutbytet med Hudiksvall och Sundsvall.

Ca 20 % av den förvärvsarbetande dagbefolkningen arbetade enligt samma statistik-källa inom tillverkningsindustrin. Näringsgrenen har under en lång följd av år varit föremål för stora strukturförändringar och rationaliseringar. Besöks- och turismsektorn är en växande näring som stora förväntningar ställs på. Branschen har goda möjligheter att utvecklas i kommunen.

Kommunen har stora möjligheter att utveckla strömfisket. De mest utvecklingsbara vattnen är Harmångersåns, Dyråns och Gnarpåns vattensystem från källorna till havet.

Infrastruktur

E4:an

I vägutredningen för E4:an, delsträcka Kongsberget-Gnarp, har en vägkorridor beslutats (Vägverket 2009). Söder om Kongsberget är E4:an redan omgjord med en ny dragning. Nya E4:an kommer att dras i ny sträckning inom korridoren och delvis ligga kvar i befintligt läge (vid passagen genom Harmånger och sträckan vid Bäling) men upprustas. Vägen projekteras för 2+1 körfält med mitträcke. Vägen trafikeras på den berörda sträckan av ca 6200-7200 fordon per dygn och påverkar Harmångersåns vattensystem. Tidsplanen är att den ska stå färdig år 2018.

I MKB för detta vägprojekt beskrivs att det finns en stor risk i det berörda området att vattentäkten i Harmånger förorenas, exempelvis vid en olycka med farligt gods. Det är därför viktigt att skydda denna vattentäkt, förslagsvis genom att flytta uttagspunkten uppströms väg E4 eller andra skyddsåtgärder (mer om detta står i Bilaga 2 om vattenförsörjning).

Dubbelspår Gävle-Sundsvall

Just nu pågår tre olika projekt för att möjliggöra för mer tågtrafik mellan Gävle och Sundsvall. Ett av dessa projekt är ett utredningsprojekt som i sin förlängning ska leda till utbyggnad av dubbelspår från Gävle till Sundsvall och innebär utbyggnad av sju (7) nya mötesstationer. I samband med att Oskustbanan byggs om från enkel till dubbelspår kan VA-försörjningen i Nordanstigs kommun komma att påverkas, främst vid passagen av vattentäkterna Harmångeråsen och Gnarpåsen.

Dubbelspåret från Gävle till Sundsvall finns inte med i Trafikverkets 10-åriga investeringsplan. Trafikverket har tagit fram en förstudie november 2010 för att identifiera alla genomförbara alternativ.

Miljömål och kommunalt miljöarbete

Nationella miljömål beskrivs i Bilaga 9. Några särskilda kommunala miljömål finns inte. Kommunen arbetar utifrån de regionala miljömålen.

Åtgärdsarbete för de regionala miljömålen, 2009

Nordanstigs kommun har tillsammans med Länsstyrelsen i Gävleborg gjort en överenskommelse (2009-12-03) över vilka aktiviteter som kommunen ska göra för att nå de miljömålsåtgärder (som listas i Regionala miljömål med åtgärdsprogram LST 2007:17). Syftet är att underlätta samverkan och utvecklingsarbete kring miljömålsåtgärder.

Följande aktiviteter berör VA (texten är skriven av Länsstyrelsen):

- Miljökontoret (Norrhälsinge Miljökontor) medverkar i Länsstyrelsens avlopssamverkansgrupp (beskrivs mer nedan).
- Mittsverige Vatten genomför bräddningsmätningar och åtgärder planeras för alla VA-anläggningar.
- Mittsverige Vatten ser över dricksvattenförsörjningen.
- Kommunen genomför en inventering och kvalitetskontroll av kommunens trekammarbrunnar.

- Kommunen har inventerat samtliga vattendrag i samband med en fiskeplan (2012).

I frågorna avloppssamverkan, bräddning av avloppsvatten samt dricksvattenförsörjning har kommunen och länsstyrelsen gjort bedömningen att åtgärden genomförs i tillräcklig grad (baserat på en redovisning som kommunen gjort 2012).

Avloppssamverkan

Länsstyrelsen i Gävleborg utför tillsynsvägledning för både enskilda avlopp och för allmänna avloppsanläggningar. Detta kallas avloppssamverkan och träffarna sker årligen samt vid behov om till exempel om ny lagstiftning ska implementeras. De som arbetar med enskilda avlopp träffas regelbundet (2 ggr/år). De som arbetar med avloppsreningsverk träffas mer sällan. Medverkande i samverkansgruppen informeras löpande om miljö kvalitetsnormer för ytvatten och tillsyn kopplat till dessa (Länsstyrelsen, 2013).

Vattenförsörjningsplan

Länsstyrelsen i Gävleborg påbörjade under 2013 en vattenförsörjningsplan för länet.

LONA

Lokala naturvårdssatsningen, LONA, med bidrag från naturvårdsverket (beslutat av Länsstyrelsen), har ett syfte att uppmuntra kommunernas långsiktiga engagemang i naturvårdsfrågor. Nordanstigs kommun har genomfört följande LONA-projekt (som berör VA):

- Edmyrsån
- Förstudie natur- och kulturvårdsplan

Pågående LONA-projekt (som berör VA)

- Kunskapsspridning om naturvård Edmyrsån
- Biotopåterställning Harmångersån

Förstudie till Naturvårdsplan

Naturen i Nordanstigs kommun har visat sig vara mycket intressant i ett regionalt perspektiv. Här finns gammelskog, naturbetesmarker, opåverkade havsstrandängar och havsvikar, limnologiskt intressanta vattendrag samt förekomster av en rad rödlistade växt- och djurarter. Länsstyrelsen har gjort en inventering av naturvårdsobjekt i Nordanstigs kommun som redovisats i en förstudie till naturvårdsplan och i skriften Värdefull natur i Gävleborg.

Kommunens kommande naturvårdsplan ska ge vägledning för naturvårds- och planarbetet inom kommunens gränser. Planens prioriteringar och urval av skyddsvärda områden utgår från inventeringar utförda av Nordanstigs kommun (och Länsstyrelsen).

Kuststräckor i Nordanstigs kommun och marina miljöer är mycket ömtåliga och kräver särskild hänsyn. Jättholmarna, Vitörarnas och Grans sälholmar med ett rikt fågelliv är mycket skyddsvärda resurser (Nordanstigs kommun, 2011).

Avloppsinventering

Kommunens arbete med inventering av enskilda avloppsanläggningar och vattentäkter beskrivs i Bilaga 4 "Enskilda avlopp och vattentäkter"

Fiskevårdsplan

Nordanstigs kommun har tagit fram en fiskevårdsplan som antas i kommunfullmäktige i början av 2014. Generell slutsats är att fiskevatten i Nordanstig är relativt opåverkad av avloppsvatten i den mån att fiskebeståndet inte störs av det. Det finns inget vattendrag som särskilt indikerar att diffusa utsläpp från enskilda avlopp skulle påverka fisken. Bräddutsläpp vid pumpstationer kan dock vara av större volym och vid vissa tillfällen skada fisken. (Hudiksvalls kommun, 2013).

Slutsatser

- Generellt gäller att det främst är i kustremsan som det finns intresse för exploatering och behov av utvecklingsområden. I inlandet har Hassela Ski Resort planer på exploatering.
- Översiktsplanen för Nordanstig ska ses över och den nya översiktsplanen beräknas vara färdig 2015.
- Under 2013 och 2014 pågår det högt prioriterade arbetet med en fördjupad översiktsplan för Ostkustbanan som ska antas 2014.
- Ett annat stort infrastrukturprojekt som berör kommunen är ny E4, vilket kan påverka exploateringsintressen bland annat i Gnarp och vid Armsjön.
- Nordanstig har ett stort behov av översyn av gamla detaljplaner.
- Pågående och prioriterade planarbeten som pågår är detaljplanering av utpekade LIS-områden (i Sörfjärden, Mellanfjärden samt Stocka-Morängsviken).
- Ändringar i detaljplaner som avser exempelvis utökade byggrätter ska föregås av VA-utredningar som redovisar hur vatten- och avloppsfrågorna ska lösas inom planområdet. Arbetet pågår med en detaljplaneändring för Moningsand. Ytterligare detaljplaner kommer att på några års sikt att prövas för utökad byggrätt. Det är planområdena i Norrfjärden, Sörfjärden, Oxsand, Årskogen och Hårte.
- När beslut om verksamhetsområde för Sörfjärden tagits kommer de detaljplaner som berörs behöva ses över.
- Exempel på miljöarbete i kommunen är genomförda LONA-projekt (bland annat projektet för Edmyrsån), avloppsamverkan (Länsstyrelsen och representant från miljökontoret medverkar), förstudie till naturvårdsplan, vattenförsörjningsplan (utförs av Länsstyrelsen i Gävleborg), fiskeplan (utförs av Hudiksvalls kommun) och åtgärdsarbete för regionala miljömål 2009.

Referenser

Länsstyrelsen, 2013; muntlig information Pernilla Dahlgärde, Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Hudiksvall kommun, 2013; Muntligen Johan Andreasson.

Nordanstigs kommun, 2011; LIS-områden, Tematiskt tillägg till ÖP. Antagandehandling november 2011.

Nordanstigs kommun, 2013; Planarbeten och resurser. PM från Byggnadsnämndberedning 2013-01-07.

Nordanstigs kommun, 2011; Förstudie till Natur- och kulturvårdsplan.

Översiktsplan 2004; Nordanstigs kommun.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Överenskommelse kring åtgärdsarbete för de regionala miljömålen. Gävle 2009. Stig Eng; Nordanstig kommun

Trafikverkets hemsida; www.trafikverket.se.

Trafikverket, 2010; Förstudie dubbelspår Gävle-Sundsvall (slutrapport november 2010).

Trafikverket, 2012; MKB 2012-05-16; Dubbelspår Gävle-Sundsvall.

Nordanstigs kommun, 2011; LIS-områden, Tematiskt tillägg till ÖP. Antagandehandling november 2011.

Trafikverkets hemsida; www.trafikverket.se.

Vägverket 2008, Vägutredning med godkänd Miljökonsekvensbeskrivning Juni 2008; Utställningshandling E4 Kongberget – Gnarp.